

Remissyttrande från *Politiskt Alternativ* (2015-05-06)

avseende

Budget 2016-2018 för Vilhelmina kommun

Inledning

I dagsläget föreligger en osäkerhet om regeringens vårproposition kommer att godkännas i riksdagen, i sin helhet eller i eventuella delar. Vårpropositionen, i dagarna skatteberäknad, ger en marginell ökning 2016 men desto värre, minskningar under 2017 och 2018 om i runda tal två miljoner årligen, vilket försvårar det redan ansträngda läget för kommunen.

Processmässigt har budgetförslaget i flera avseenden blivit en framskrivning av årsredovisningen. Men besparingsåtgärder inom utbildningsförvaltningen om 12 mkr konsekvensbeskrivs inte. Kommunstyrelseförvaltningen lämnar i budgetförslaget varken besparingsförslag eller dito konsekvensbeskrivningar. Budgetremissen är på tok för sparsmakat för utvecklingenheten gällande verksamhetsbeskrivningar och kostnadsposter, där de icke lagpliktiga verksamheterna är betydande.

För förtroendevalda fryser kunskapsuppbyggnad inne, möjlighet till värdering och prioritering försvåras. Kommer sedan nya besparingsförslag, en handfull dagar innan stoppdatum, hinner partierna varken processa eller värdera förslagen. Som nu var fallet med kommunstyrelsen.

Ett fullödigt budgetförslag behöver betydligt mindre processtid för politiken. Finns besparingsförslag och konsekvenser grundligt återgivna, kan politiken både prioritera och utarbeta alternativa förslag till lösningar. Tidsschemat måste vara realistisk för både förvaltning och partier. PA förordar genomarbetade underlag och utredningar, inför 2017, med arbetsro 2016 för genomgripande omställningar.

Del A

Strategiplan – fyra punkter för att lyfta framtiden

1. Ekonomistyrning – en transparent och mer förutsägbar kommunekonomi

Under lång tid återkommer bristande ekonomisk kontroll i kommunekonomin som ett orosmoment för beslutsfattare. Prognoser för både intäkter och utgifter, sett till delårsrapporterna, avviker ofta från årsredovisningen. Det finns fortfarande skäl att genomlysa ekonomistyrningen, kontroll och uppföljning, genom en djuplodande extern eller intern systemrevision. Besparingar på ekonomienheten är inget PA tror på, rentav borde resurser tillskjutas. En controllerfunktion rekommenderas.

Att utveckla metoder ligger i detta uppdrag, att t.ex. beakta *balanserade styrkort*. En väl fungerande ekonomistyrning och en ekonomi i bättre balans ger stora vinster både på kort och lång sikt. Vilket kan skapa en bättre arbetsro och stabilitet för förvaltningarna och deras verksamheter.

2. Projektskapande – externa medel till utveckling och kompetenshöjning

I tider av knappa resurser och negativ befolkningsutveckling, är externa projektmedel en absolut nödvändighet att nyttja. En ny programperiod börjar för landsbygdsutveckling och en rad statliga projektmedel och stimulansmedel finns i övrigt. ***En spetskompetens inom projektledning ser PA som ytterst viktigt att tillföra utvecklingenheten för att samordna kommunens projekt och åter-sökningar*** (i viss mån controllerfunktion), samt att initiera och driva projekt, och vara medborgare/föreningar/företag behjälplig, en form av supportfunktion. PA anser detta kan generera mångfalt tillbaka kommunekonomiskt. PA prioriterar detta framför en kommunikatörstjänst, vilken förvaltningen inte har preciserat behovet av, eller arbetsuppgifterna för, inte heller kostnad.

3. Utveckla Vilhelmina - föreningar, företag, bygd och kommun i samverkan

Den ekonomiska situationen i kommunen innebär en svår balansgång, centralisering och rationalisering ställs lätt mot landbygdsutveckling i termer av levande byar och fjällbygd, vilket skall undvikas. Vilhelmina är dess alla bygder och byar som skapar helheten.

I åratals har PA understrykt synliggörandet av större byar med samhällservice – ”nodbyar” – med aktiv marknadsföring av skolor, samhällsservice, byar och bygd. ***Kommunens hemsida uppgraderad med en byaportal är ett första steg. Där kommunal information, bygde- och föreningsinformation samlas på ett attraktivt och överskådligt sätt. Med inflyttningsfakta och intervjuer med tillflyttade. ”Flytt hit, nybyggare”, är ett viktigt utrop på hemsidan. ”Flytthit”-kategorin bör definitivt återfinnas på ”Destination South Laplands hemsida”. Som egen punkt eller genom länk.***

Vidare: Skapa uppseendeväckande välkomstportaler, inkluderat destinationen Vilhelmina/Vilhelminafjällen, med ram skapad av lokala konstnärer, kan lyftas vid strategiska platser t.ex. Meselefors, Vojmå camping, Klimpfjäll, Kittelfjäll, Risträsk eller Latikberg. Platsen intill Vojmå camping är en förträfflig plats för Turistinformation/*Visitors center* och Destination Vojmån.

Att minska utflyttning handlar lika mycket om att skapa förutsättningar för inflyttning. Med tonvikt på Vilhelminas vildmark och fjällvärld, där utvecklingspotentialen är betydande. Att bibehålla och utveckla samhällsservice är här av största vikt. I och med ett utökat stöd till kommersiell service kommer chansen finnas för återetablering, vilket kommunen ska verka aktivt för. Ett sätt, är att utarbeta en varuförsörjningsstrategi som är ett utvecklande måldokument mer än en adresslista.

Att vitalisera landsbygden och upptäcka dess potential, kan göras med hjälp att en aktiv stöttad bygde- och bygdeutvecklingsplan. Med regelbundna kultur- och medborgardialoger, där förvaltning och politiker närvarar, kompletterar och stämmer av, istället för risken att valören blir de stora löftenas tid där sedan viktiga frågor läggs i träda eller glöms bort. Vid viktiga frågor, stormöten.

Många projekt som sätter guldkant på tätorten, kommunal bagarstuga, småbåtshamn, gång/cykelleder, alternativ fotbollsplan mm, bör i alla avseenden få sin motsvarighet i fjälldalgångarna och i större byar med förskola/skola. I ett led att både skapa en mer attraktiv livsmiljö men också i ett led att utveckla flersäsongsturism och subdestinationer (Kittelfjäll, Saxnäs, Klimpfjäll t.ex.)

a) Kultsjödalen

- Alpina utvecklingsplaner Klimpfjäll och Saxnäs.
- Förstudie utbyggnad Ricklundgården, enligt Gert Wingårds modell. Att tillskapa ett ”kulturens hus” i Saxnäs. Utredda huvudmannaskapet för framtiden.
- Förstudie Kulturrum/Naturrum, i anslutning till Fatmomakke. Samverkan Länsstyrelsen.
- Destination Marsfjäll. Projektering ledsystem, anslutning Kungsleden, fjällstation mellan Marsliden och Kittelfjäll. Tillgänglighetsprojekt. Möjlig samverkan med STF.
- Norgefarargården. Omprojektera första ”enklare” förslag till återuppbyggnad stenladugård.
- Utveckling av terrängcykelleder/down-hill
- Alternativ fotbollsplan, äventyrspark, samt andra projekt initierade genom kultur/medborgardialog, i alla
- Fortsätta påverkansarbetet fjällväg Saxnäs-Båtas.
- Synliggöra kultur- och naturreservat tillsammans med länsstyrelsen. Guideutbildning.
- Utredda besökscentrum Stekenjokk i ett kommun/länsöverskridande projekt.
- Utredda cykel/gångväg genom Saxnäs by. Utredda finansieringsformer.
- Nationalpark Blaikfjället? Ett unikt område med stora möjligheter.
- Projekt- och turistinformationskontor Saxnäs, med dimensionen medborgarkontor och resurscentrum inkluderad.
- Projekt för lokalt odlade livsmedel och energigrödor, för ökad självhushållning, regional hållbarhet och livsmedelsutveckling/mathantverk.
- Stötta och med bygdemedel delfinansiera restaureringsprojektet i Marsån.

b) Vojmådaalen

- Destination Marsfjäll. Projektering ledsystem anslutande Kungsleden, fjällstation mellan Marsliden och Kittelfjäll. Möjlig samverkan STF. Tillgängliggörandeprojekt.
- Utveckling av terrängcykelleder/down-hill, samverkan Länsstyrelsen AC m.fl.
- Alternativ fotbollsplan, äventyrspark, samt andra projekt initierade genom kultur/medborgardialog.
- Fortsätta påverkansarbetet beläggning av grusväg Dikanäs-Morka
- Synliggöra kultur- och naturreservat tillsammans med Länsstyrelsen AC. Guideutbildning.
- Projektera cykel/gångväg genom Kittelfjäll. Utredda finansieringsformer.
- Utredda mindre simhall i Dikanäs. Barnbassäng/sjukgymnastik/vattengympa/simträning mm.
- Fortsätta detaljarbetet kring nytt "centrum" i Kittelfjäll.
- Tillgängliggörande av vandringleder, bra fiskestråk, vid och utmed sträckor av Vojmån.
- Projekt- och turistinformariationskontor Dikanäs, med dimensionen medborgarkontor och resurscentrum inkluderad. Utveckla "hyreshuset" och återupprätta "träffpunkten".
- Projekt för lokalt odlade livsmedel och energigrödor, för ökad självhushållning, regional hållbarhet och livsmedelsutveckling/mathantverk.

c) Övriga byar enligt urval av ovan nämnda målsättningar och fortsättningsvis i bred samverkan med medborgardialog/kulturdiallog.

4. Större helhetssyn och kostnadstäckning i immigrationsverksamheten (under socialnämnden, men även berörande utbildningsnämnden)

Under flera år erfor Kultur- och utbildningsförvaltningen (idag UN) att hemspråksundervisning i runda tal kostade 2 mkr per år, vilket var en ofinansierad post. Att ha en överblick över projektmedel och stimulanspengar, samt regelverk, är ett omfattande beting. Samtidigt måste eftersökning och redovisning ske enligt konstens alla regler för att medel inte ska utebli.

Kommunen har fortfarande inte fullständig överblick, inte heller kring graden av kostnadstäckning. Insatser som språkstöd, elevassistenter, elevhälsa/kuratorer, tolkar, samhällsinformation, ökade bibliotekskostnader m.m. kräver resurser. Ensamkommande flyktingbarn har en utsatthet i sin livssituation och inte så få lider av posttraumatiskt stressyndrom (PTS). I sammanhanget har elevhälsan här inte resurser eller kompetens, men dessvärre räcker inte heller Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) till. Dels kompetensmässigt, dels resursmässigt. BUP har för övrigt inte kunnat uppfylla vårdgarantin under lång tid, generellt sett. Den psykiska ohälsan bland barn- och ungdomar är bekymrande. Ett samhälle med ökad psykisk ohälsa och tilltagande missbruksproblematik, får effekter på hela samhället, även på dem som kommit till Sverige och erhållit asyl och vistas i Vilhelmina.

Ett samlat grepp kring barn- och ungdomsfrågorna, och flyktingmottagning, är ett måste. Där VLL och staten måste vävas in från första början i helhetslösningen. Kommunen måste agera tydligare med politisk mandat, t.ex. att tätorten ges en BUP- mottagning i Vilhelmina där mottagning finns för psykiatri. Specialistkompetens för PTS bör knytas till en dito. Utan helhetsyn och redovisning av totala kostnader blir det betydligt svårare att avkräva staten/migrationsverket på insatser/medel.

Projekt kan drivas, samverkan kan inledas, kuratorstjänster delas mellan kommun och VLL, där även staten delfinansierar. Men man måste ha en dokumentation som är i detalj korrekt.

En controller, för ekonomistyrning, uppföljning, återsökning m.m., kopplad till immigrationsservice är en nödvändighet och förmodligen mångfald självfinansierande. Tjänsten blir även ett stöd till ekonomienheten samt utbildningsnämnden.

Integrationsprojekt kan och ska initieras och drivas men det kräver också att kommunen är villig att ställa upp med praktikplatser m.m., något som varit begränsat hittills. Här krävs ett ordentligt omtag, tillsammans med myndigheterna och verk för att skapa goda handledningsförutsättningar mm.

Flyktingtrycket är idag stort, globalt sett, trycket har ökat kraftigt på Sverige som mottagarland, men även ett liten glesbygdskommun har sina samhällliga begränsningar. När verksamheter som ett nyupprättat anläggningboende i Migrationsverkets regi, kom på förslag, var det viktigt att verksamheter och förvaltningschefer utför konsekvensanalyser så att hela kedjan i mottagning, förskola/skola/gymnasium samt IFO-relaterad verksamhet – är långsiktigt hållbar. Inkluderat en bedömning kring vad samhället mäktar med för att flyktningmottagningen ska hålla en god kvalitet och borga för goda integrationsförutsättningar. Denna utvärdering och bedömning av mottagningsnivåer bör utföras årligen och redovisas till kommunstyrelsen.

Del B

Verksamheter, del för del, kommentarer och förslag från PA

1. Kommunstyrelsen

Fastigheter. Förändringen i förvaltningsskostnader är i dagsläget svåra att överblicka, då VIFAB endast haft fyra månaders ansvar för verksamheterna. Marginalerna bedöms öka, men det under lång tid eftersatta underhållsbehovet skall enligt nya senkomna besparingsförslag åter stryka på foten. Långsiktigt riskerar kostnaderna att öka kraftigare om denna utveckling fortsätter. Besparingarna bör minskas men kräver då finansiering för att balans. Fördjupad analys bör ske under 2015.

Skogsförvaltning. En ny inriktning med ett större samhälleligt utbyte. Med ömsesidighet kan fördelar nås genom praktik/utbildning och skolning i plantering, röjning, skogligt arbete. Kan kopplas också till Cornelia, eller ett framtida Resurscentrum (Lyckselemodellen), och befintligt Lärcentrum.

- Övergripande förvaltningsmodell, att överväga en övergång till kontinuitetsskogsbruk.

Ekonomi. Som ovan nämnts i del A, PA:s rekommendation är att ekonomienheten stärks med spetskompetens på controllerområdet. inriktning på ekonomistyrning/systemrevision. Ingen besparing förordas alls. Bygdemedelshandläggningen kvarstår 2016 och kan inte inräknas som förstärkning.

IT- Som ett led i att sätta fart på ”hIT flytt vi” förordar PA en taxesänkning till hälften för anslutning till fibernätet för att öka incitamenten rejält. Vi tror att anslutningarna kan öka ordentligt i fjällen med en lägre tröskel där fler abonnemang över tid självfinansierar en sänkning. Fler och fler kan distansarbete och många ser möjligheterna med att bosätta sig deltid eller heltid i fjällen.

Kost. Kostverksamheten har enligt dokumentet inga visioner. Detta bör förvaltningen arbeta vidare med och presentera förslag till politiken för återkoppling. Inköp av lokaltillverkade livsmedel och policys för varuinköp i byabutiker för byaskolor/förskolor, är sådana visioner som PA vill införliva. PA anser i sammanhanget man bör ange vilken omslutning verksamheten har istället för att omskriva den som nollbudget.

Utvecklingsenheten. PA vill tillsätta en spetskompetens för projektledning, för att samordna men även initiera, driva och stödja lokala projekt, både på föreningsbasis eller i förvaltningens regi. En projektledare med processledning och kommunikatörskompetens, förordar PA före en renodlad kommunikatörstjänst. Med ett par års tidshorisont, är det hög tid att förbereda kompetensöverföring då pensionsavgångar stundar, vilket också ger argument för en projektledningstjänst.

- Projektuppväxling är av betydande mått och ett sätt för Vilhelmina kommun att erhålla mer medel i en ekonomiskt kärvare tid.
- Parallellt se över möjligheterna att skapa ett Resurscentrum, drivet som ett projekt (modell Lycksele) med projektkontor även i Saxnäs och Dikanäs.
- ”Kultur och fritid” är ytterst sparsmakat beskrivet, i år igen, trots sin dignitet, trots årlig kritik av bristerna – från PA. En detaljerad redovisning och utvärdering måste tas fram per omgående, för en fullständigt genomlysning och möjliggörande prioritering. Börjar nu förvaltning/politiken skära smått här och där, har inte helheten eller likabehandling värderats. Istället för att spara nu, föreslås en utredning som preciserat redovisar verksamhet och förslag till verksamhetsförändringar 2016-2017.

Kommunstyrelsen – övrig verksamhet

PA förordar, likt tidigare år, att en kompletteringstrafik återupprättas med s.k. ringbil från Kittelfjäll/ Dikanäs till Slussfors, samt återupptagande av fredagskvällsturen linje 420 (275 tkr)

- Det är en inte oansenlig mängd resenärer; jobbspendlare, hemvändare, gymnasieelever och besökare som behöver kollektivtransport fredag/söndag. En tvärförbindelse ser PA som angeläget att upprättahålla i ett glesbygds-, samhällsservice- och destinationsutvecklingsperspektiv. Tillägg Slussfors-Kittelfjäll. Avropstyrd ringbil: **75 tkr avsätts. Prio2**
- Kvällsturen linje 420 (fre 21.10) Vilhelmina-Stalon-Klimpfjäll/Kittelfjäll, anropsstyrd ringbil: **200 tkr avsätts. Prio1.**
- Övergripande verka för att linjetrafik kust-fjällkommuner inte ”slutar” i centralorterna. Att i diskussionen med Länstrafiken belysa, att anropsstyrd linjetrafik med s.k. ringbil har marginella kostnader jämfört med en ordinär busslinjetur.

Samisk Förvaltningskommun (SF). Verksamhet ej redovisad eller budgeterad, oavsett statlig finansiering. Bör göras fortsättningsvis och är en kontinuerlig verksamhet, även om den redovisningsmässigt betraktas som projektbaserad.

- Större politiskt deltagande vid samråd (förslagsvis ks-au eller parlamentarisk representation, en från varje parti) bör utvecklas. Storumans kommuns arbetsätt har goda exempel.
- Information/medborgardialog med allmän inbjudan inför varje läsår om intresse och möjligheter inför förskola/skolstart m.m. Där man även kan informera om alla uppgifter en SF har. Samtidigt få återkoppling om behov och önskemål m.m.

Informatör/kommunikatör. Förslaget har rests i olika sammanhang, men PA prioriterar controller- och projektledartjänster som ett led i att erhålla en bättre struktur och helhetssyn samt skapa förutsättningar för ökade resurser och förbättrad styrning i verksamheterna. I många avseenden ser vi all personal som kommunens röst utåt. I en befolkningsmässigt liten kommun som Vilhelmina, tror PA att medborgare, kommunmedlemmar, politiker eller massmedia kanaliseras till rätt tjänsteman eller ansvarig tämligen direkt. Kan också ses som en metod för en öppnare kommun.

Kommentar besparingsåtgärder Kommunstyrelsen

- Ingen besparing Ekonomi: **+ 100 tkr**
- En projektledningstjänst sätt före en kommunikatörstjänst (om budgeterad – ett nollsummespel)
- Utvecklingsenheten: Verksamheten har kostnader för 30 miljoner kr, budgeterade intäkter 2016 om 7,6 mkr, med en stor andel ej lagpliktig verksamhet. En besparing om 340 tkr kan i det minst sagt komprimerade underlaget inte värderas eller ställas i prioritet till något annat. Som ovan nämnt krävs först, per omgående, en grundlig genomlysning och utvärdering av alla kostnadsposter, med förslag till prioriteringar – innan man skär i utgifterna. En framtida besparing om t.ex. 1mkr måste övervägas noggrant och principiellt över hela linjen. Parell-ellt utföra en översyn av ”fria lokaler” för ökad samordning och minskning av lokalytor.
- Lönebidragskostnader har som regel en väsentlig ”uppväxling” för föreningslivet och betydelsefulla arbetsinsatser som annars blir svårt att ersätta. Samtidigt rör det personer som har svårt att verka på den öppna arbetsmarknaden. I nuläget vill PA avvakta besparingen om 196 tkr, som enligt underlaget ska omfördelas. Tillägg: **+ 196 tkr.**
- Ingen djupare förklaring eller konsekvensanalys för posten ”budgeterat bidrag” om 80 tkr. Även här vill PA avvakta med besparingen till efter utvärdering: **+ 80 tkr**
- **Totalt Utvecklingsenheten: + 296 tkr**

Tillägg för Trafik, Ekonomi, Utv.enheten – totalt tilläggsanslag Ks – summerat: + 671 tkr.

2. Utbildningsnämnden

Elevhälsan sorterar under kansli men borde redovisas som en helhet, med sina resurser, utmaningar och behov. Det är en särskilt komplex verksamhet idag, då mottagningen av nyanlända, kvotflyktingar och ensamkommande flyktingbarn, är omfattande. Understrykt att gymnasieskolan idag har närmare 70 elever, nyanlända, som studerar i förberedelseklass. Tidigare beskrivet ovan i texten, där samverkan Länsstyrelsen AC, Migrationsverket och Västerbottens läns landsting är mycket betydelsefull och där även behovet av insatser från BUP, samt möjlig lokal BUP-etablering i Vilhelmina är av största vikt. Med särskilda resurser/kompetens inom PTS-området. Att samla kuratorerna vid grundskolan under kansliet, är därför en lösning som kan skapa en större helhetssyn och mer samlat grepp i elevhälsoverksamheten. En utökad kuratorstjänst till gymnasiet bör samrådas med berörda parter ovan, för att möjliggöra en eventuellt samfinansierad lösning.

Stöd projekt/verksamhetsmässigt till UN-förvaltningen, kan ske från en av PA föreslagen tjänst som *controller* kopplad till immigrationservice (SN).

Föreslagen f-3 skola i Latikberg får inget stöd från Politiskt Alternativ. Kvarstår gör PA:s ställningstagande från fullmäktige 26 april 2015:

- Samlokalisering av förskola och f-6 i Latikberg skola höstterminen 2017
- Finansiering 808tkr + 150 tkr, preliminärt. Inarbetas under 2016 i 2017 års budget.
- Ny fackmannamässig projektering av ventilationssystem (kan leda till ökade inv.kostn.)
- Förväntade besparingar f-3 förmodas blir obefintliga sett till andra skolval för elever och arbetsmiljökrav m.m. som kommer kräva ökad personalnärvaro och därför ökade kostnader.
- Förespeglad besparing f-3-skola måste balanseras vid f-6 med tillägg om + **750 tkr**.

En utvärdering och redovisning av ledningsorganisation i utbildningsförvaltningen är anlägget att utföra, som aktuell återkoppling och inför framtiden.

Grundskola. Det är oklart vad som nedbringat personalkostnader om 2 mkr för grundskolan. Inte heller redovisas någon konsekvensbeskrivning eller riskanalys. Eftersom både åtgärder och konsekvenserna är oklara (omnämnt: inre tjänster försvinner), är detta inget PA instämmer i som något skarpt förslag. Balansering sker fortsättningsvis med tilläggsanslag om + **2000 tkr**.

Musikskolan. PA har under tidigare år konsekvent visat på kravet att en avveckling av musikskolan inte får ske om inte alternativ skapas och erbjudas barn och ungdomar. En kulturskola, i likhet med Kulturakademien i Storuman, är ett sådant alternativ. Men det måste organiseras, ges ett huvudmannaskap och intimt arbeta med studieförbunden. Positivt är att ett bredare kulturanslag kan göras. Fortsättningsvis förmodas en medfinansiering bli nödvändig från kommunen kring 500-600 tkr. Man måste även betänka hur fjälldalarna fungerar, här kanske samma lösning som i dag ska gälla. En utredning bör initieras omgående om en kulturskola/kulturakademi ska sjasättas ht 2016. Fram till dess budgeterar PA med kostnaden med + **1400 tkr** genom tilläggsanslag.

Nya lokallösningar. PA föreslår att man omgående utreder och projekterar en baracklösning till Kittelä för att inrymma förskole- och fritidsverksamhet. På så vis skapa utrymme för årsk 1-6 på Volgsjö skola, då utrymmesbehoven är högst påtagliga.

Vikarietillsättning genom bemanningsenheten. Utvärderingen av bemanningsenheten framvisar så mycket brister att enheten bör avvecklas. I förskolesammanhang görs en mängd sammanvägningar som avgör vilken personal en förskoleverksamhet finner lämpliga till vikarier och hur tillsättning sker. PA avråder att bemanningsenheten övertar denna uppgift.

För finansiering av ovan prioriterade verksamheter i UN 2016 fordras anslag om + 4150 tkr

3. Socialnämnden

- Utföra en utvärdering av tidigare omorganisationer och dess konsekvenser. Brister i ledning och styrning skapar oro och instabilitet i verksamheter, bäddar för informellt ledarskap som sällan är av godo. Snarare ger bristerna ökade kostnader på sikt, en försämrad arbetsmiljö och verksamhetskvalité, både kort- och långsiktigt. Sjukskrivningsökningar 2014 signalerar.
- En översyn av konsekvenserna av s.k. blandboenden bör utföras. Den ökade omsorgsbehovet av demenssjuka måste finna lösningar som inte skapar en ohållbar turbulens i kommunens särskilda boende. Tillse behovet av s.k. korttidsplatser i demensboenden.
- Verka för att s.k. trygghetsboende omgående inrättas i Vilhelmina, oavsett i kommunal eller privat regi. Riksbyggens modell är ett intressant koncept. Både kort- och långsiktigt kan en avlastning ske av SN:s verksamhetsområden och minska behovet av platser på särskilda boenden (en försiktigt uppskattning kring 10-15) men också påverka hemtjänstbehov. Påtalat av PA under flera år men akut att nu förverkliga. Kan ge besparingar på ca 5-7 mkr.
- Skatteväxlingen för den kommunaliserade hemsjukvården betraktar PA som öronmärkta pengar och är predestinerade till socialnämnden. Skall ingå som grund för budgetering av verksamheten 2016. Om hemsjukvården fortsätter dras med rekryteringsproblem samt stora kostnadsökningar pga rehabiliteringsutrustning m.m. är PA inte främmande för att diskutera en omförhandling eller rentav återgång till tidigare system med VLL som huvudman, vilket dock kräver full enighet mellan länets alla kommuner. Utvärdering i kommunen och R8.
- Verksamhetsutökningar inom trapphusboenden ser PA med tillförsikt på, då det kommunala utjämningsystemet för LSS ger kostnaderna åter, dock med en kraftig tidsförskjutning. Besparingsåtgärder i denna verksamhet bör därför hållas med mycket hög restriktivitet. SN ska därför tillse att fler LSS 9:9 platser skapas för de behov och den kö som idag finns.
- Tillskapande av en s.k. LSS 9:8-verksamhet på tätorten i villa i lugnt bostadsområde. En investering då sådan verksamhet är ytterst sällsynt i Norrland, men som för kommuner med utomkommunala placeringar är mycket kostsamma. Kompetens- och intäktsskapande.
- Översyn av målsättningar för IFO:s verksamhetsmål, där förebyggande arbete mot alkohol och droger inte omnämns, inte heller nämns målgrupper, unga såväl som vuxna. Översyn ungdomspolitiskt program, alkohol- och drogförebyggande program m.m.
- Utveckling av immigrationservice med en controllerfunktion, som även ger stöd till utbildningsförvaltningen enligt tidigare ovan nämnda upplägg. Helhetsgrepp, kostnads- täckning, projektledning och komplett eftersökning – är nyckelord. Dokumentation och detaljerad redovisning underlättar för krav och äskande hos Migrationsverket eller via statens samordnare Länsstyrelsen AC, i händelse att kommunens kostnader ej har täckning eller kommunen kan visa på särskilda eller ömmande behov.
- Avveckling av bemanningsenheten. Enligt PA:s syn på tidigare utvärderingen är detta enda alternativet.
- Frågan om arbetskläder inom SN har väckts ett antal gånger och bör utredas för förslag.
- Socialnämnden 1 april, samt arbetsutskott 14 april, redovisade att man inarbetat åtgärder för 10 015 tkr för att få budget i balans mot given ram. Fortfarande fattas 9,9 miljoner kr för att verksamheterna ska kunna bedrivas utan betydande konsekvenser på bemanning och kvalitété. Övertidskostnader och ökad sjukskrivningar måste reduceras. Efter år av underbudgetering anser PA att det är av stor vikt att socialnämndens verksamheter ges respit och arbetsro, inför kommande år, för både omstrukturering och nya verksamheter. **Tillägg SN: 9,9 mkr**

4. Miljö- och byggnadsnämnden

- Inga kommentarer eller tillägg från Politiskt Alternativ

5. Ekonomisk summering

Politiskt Alternativ föreslår en total tilläggsfinansiering om 14,72 miljoner kr för verksamhetsåret 2016 och därmed utökade ramar enligt följande:

KS	+ 671 tkr	ny budgetram	90 056 tkr
UN	+ 4150 tkr	-----\\-----	198 494 tkr
SN	+ 9900 tkr	-----\\-----	190 940 tkr

Politiskt Alternativ har för avsikt att inför budgetbehandling i fullmäktige precisera och finjustera budgetförslaget i sin helhet.

Tilläggsfinansieringen samt dess legitimitet

Inför budgetfullmäktige december 2014, föreslog PA en tilläggsfinansiering genom att ett engångsuttag från pensionsfonderna (idag värda 80 mkr) för att stärka budgeten (då ett sådant tillskott är fullt tillåtet därtill resultatpåverkande).

Det första skälet var att pensionskostnaderna oförväntat skjutit i höjden från nivåer kring 15-20 mkr till 30 mkr, där nivån bekräftades av årsbokslutet för 2014, men som ändå minskade något mot prognosen hösten 2014. Detta dränage minskar resultatet med i runda tal tio miljoner kr, vilket urholkar kommunekonomin och tillintetgör bufferten för att nå överskottsmålet.

Det andra skälet för tillåtlighet i förslaget för fonduttag var att ansvarsförbindelserna (pensionsskulden) för pensioner nu såg ut att plana ut och minska, något senare i tid dock, jämfört med den femårsprognos från KPA som Vilhelmina kommun tidigare beställt. I årsredovisningen för 2014 konstateras att pensionsskulden sakta fortsätter minska, dvs trenden håller i sig.

För 2015 budgeterades 38 mkr för pensionskostnader. Ytterligare en tydlig nivåhöjning som fortsätter dränera kommunekonomin. Men prognosen för 2016 och 2017 visar på en utplaning mot 39 respektive 41 mkr. Utplaningen för 2016 och en fortsatt minskning av ansvarsförbindelserna (pensionsskulden) framvisar ett läge där utvecklingen gällande bägge parametrer sammanfaller, varvid risken för allvarliga förändringar kan bedömas som liten. Det är således ett bra tillfälle att använda pensionfonderna, fullt legitimt då pensionskostnaderna ligger i 30-40 miljonersklassen.

Rekommendationen är att kommunen beställer en aktuell KPA-prognos för att tillförsäkra sig så goda framtidsprognoser som möjligt för ett ställningstagande, vilket PA aviserar redan nu som möjlighet och inte i sista minuten som inför sista budgetfullmäktige. Vårt förslag är att använda den värdetillväxt i pensionsfonden som ligger i runda tal kring 14-15 mkr, för att stärka budgeten och ge förvaltningarna den arbetsro och respit som krävs för djuplodande utredningar, nya progressiva verksamheter samt omstruktureringar för att långsiktigt minska kostnadsbördan. Inför budget 2017 och 2018 kommer kraven på en budget i balans vara obönhörligt stramare. **Uttaget från fonden skall motsvara föreslagen tilläggsfinansiering om 14,72 miljoner kr.**

Politiskt Alternativ, remissvar daterat 2015-05-06